

IUC BAŞKANI ORHAN HİKMET AZİZOĞLU:

Uluslararası Üniversiteler Konseyi Başkanı Orhan Hikmet Azizoğlu, dünya ile kıyaslandığında Türkiye'nin bulunduğu coğrafyanın en temel sorununun yükseköğretimdeki eğitim ve kalite sorunu olduğunu belirterek, "Geri kalmışlığın her ülkeye özgü nedenleri olabilir. Ulusal ölçekli sorunların ötesinde en temel sorun bölgemizde üniversiteler olarak bir araya gelemememizden kaynaklanıyor" dedi.

Azizoğlu, yaptığı açıklamada, Ortadođu coğrafyasında yaşananlar, Batı'nın yaklaşımı ve yükseköğretim sisteminin önemine ilişkin değerlendirmelerini paylaştı. Batı üniversitelerinde

ya da kuruluşlarında Türkiye'nin yaşadığı coğrafyaya ilişkin olarak çalıştaylar yapıldığını ve buralardan akademisyenler ve entelektüeller çağrılarak bu coğrafyanın sorunlarına ilişkin görüşlerin tartışıldığını ifade eden Azizoğlu, bu toplantıların ertesinde oluşan fikirleri, o ülkelerin yöneticileri tarafından değerlendirildiğini ve kimi zaman politikaya dönüştürülerek uygulamaya da konulduğunu belirtti. Batı'da bu tip çalışmalar sıklıkla yapılırken Türkiye'nin yaşadığı coğrafyada insanların kendi sorunlarını konuşmak amacıyla bir araya gelme konusunda nedense isteksizlikler yaşadığını anlatan Azizoğlu, "Elbette bu durumun arkasında değişik nedenler vardır ve bunların bir kısmı da vizyon ve imkanları bir araya getirme noktasında yeterli ve yetenekli kişi ile kurumların varlığıyla ilgilidir. Bir araya gelemememize sebep ne olursa olsun sonuç değişmiyor. Dünya globalleşerek küçülüp sınırların ortadan kalkmaya başladığı son yıllarda bizim coğrafyamızda sınırların halen belirgin olarak varlığını sürdürmesi dünyadaki gidişatla tezat bir durum oluşturuyor. Kültürleri, yaşam biçimleri, değerleri ve hatta sorunları benzer olan bu coğrafyanın entelektüellerinin bir araya gelmesi, ortak değerleri yeniden değerlendirip, yeni ortaklıklar kurmasının zamanı çoktan gelmiş bulunuyor. Bu coğrafyanın altın çağını yaşadığı ortaçağ döneminde, bu coğrafyada üretilen değer ve kavramların Batı'ya ve tüm insanlığa ışık tutan değerler olduğunu sanırım hepimiz kabul ediyoruz. İbni Sina'dan İbni Haldun'a, Gazali'den Mevlana'ya bu coğrafyanın düşünürlerinin tanımladığı kavramlar, geliştirdikleri hoşgörü anlayışı, sadece bizim değil Batı'nın da bilim ve düşünce dünyasını belirleyen başat değerlerdi. Ancak bu durumun bir dönem sonra değiştiğini görüyoruz. Artık değer üretip dünyaya mal eden toplumlar değil, başkalarının değerleriyle düşünen ve konuşan toplumlar olduk. Bu değişimin elbette birçok nedeni var. Ancak en önemli nedenlerinden biri de bu coğrafyanın kurumları ve düşünce dünyasının ayrışması, bir araya gelişlerin azalması ve ortak değerlerin keşfi için ortak çalışmaların seyrekleşmesidir" dedi.

Özellikle 18. yüzyıldan itibaren değerler ve kavramların üretilmesi noktasında üstünlüğün Batılı kurumlara geçmesinin sonucunun iyi analiz edilmesi gerektiğini ifade eden Azizoğlu, bu iflasın ilk ve en önemli sonucunun bu coğrafyayı tanımlama üstünlüğünün Batılı entelektüel ve akademisyenlere geçmesi olduğunu, bunun sorunların orientalist bakış açısı ile anlaşılması sonucunu doğurduğunu ifade etti. Azizoğlu şunları kaydetti:

"Batı üniversitelerinde bizim coğrafyamıza yönelik çalışmaların orientalist okumalar ışığında yapılması geleneği Edward Said'in çalışmaları ile nispeten değişime uğramış olsa bile 11 Eylül saldırılarından sonra Batılı kurumlarda orientalist geleneğe doğru bir yönelimin olduğu görülüyor. Geri kalmışlıkla birlikte düşünüldüğünde değer üretemeyen kurumlar ve yeterli sayıda eğitilmiş insan gücü bulunmayan bu coğrafyanın 20. yüzyıl ortalarına kadar orientalist perspektiften anlaşılmaya çalışılmasını kısmen anlayabiliriz. Ancak global dünyada bilginin sınır tanımayan bir hızda ve alanda yayıldığını düşündüğümüzde, artık bizleri batılıların tanımlaması ve tarif etmesinin doğru olmadığını düşünüyorum. Bizler gerek üniversite

altyapımızla, gerekse de akademisyen kadrolarımızla globalleşen dünyanın imkanlarından da yararlanarak kendimizi hem daha iyi tanımlayabilir, hem de daha net, daha doğru anlatabiliriz. Bunu yapabilecek sadece Batı üniversitelerinde yetişmiş akademisyenlerimiz yok artık. Bizim Batı standartlarında eğitim veren kurumlarımız da mevcut. Ayrıca bu coğrafyanın düşünür ve bilim insanlarının da kavramlar ve değerler üretmeye başladığını görüyoruz. Bu çerçeveden bakıldığında, özellikle bu dünyanın insanları, bu dünyanın içinden bakarak, bizleri daha net ve daha iyi anlatabilir diye düşünüyorum. Bunun yapılamamasının temel sorunu olarak bizi bir araya getirebilecek kurum ve yapıların olmadığını görüyoruz. Bu tespiti de yapmak gerekiyor."

Artık 19. yüzyılın mantığında sınırları devletler tarafından çizilmiş bir dünyada değil, sınırları değerler tarafından çizilmeye başlanan bir dünyanın doğmaya başladığını ifade eden Azizoğlu, evrensel değerler söz konusu olduğunda, sınırlar ötesi oluşumlar kurarak evrensel değerlere sahip çıktığını belirtti. Evrensel değerlerin üretildiği en önemli mekanların da üniversiteler ve yüksek öğretim kurumları olduğunu kaydeden Azizoğlu şunları kaydetti:

"Bu nedenle öncelikle akademisyenlerin bir araya gelip ortak değerler üretmek noktasında ortaklıklar kurmaları gerektiğine inanıyoruz. Bunun en önemli ayağı da eğitim sistemlerimizi tartışmaktan geçiyor. Dünya ile kıyaslandığında coğrafyamızın en temel sorunu olarak yükseköğretimdeki eğitim ve kalite sorunu ortaya çıkıyor. Bu geri kalmışlığın her ülkeye özgü nedenleri olabilir. Ulusal ölçekli sorunların ötesinde en temel sorun yukarıda da belirttiğim gibi bölgemizde üniversiteler olarak bir araya gelemememizden kaynaklanıyor. Kanımca bölgesel olarak ve elbette global ölçekte, üniversiteler ve akademisyenler bir araya gelebilir ise ya da mevcut birliktelikleri sıkılaştırabilirse sorunların büyük çoğunluğunu çözebiliriz. Bunu yaparken temel almamız gereken paradigma üniversitelerde üretilen bilgi ve değerler paylaşıldıkça çoğalır ve büyür. Bu kapsamda özellikle bölgemizden Batılı üniversitelere giden araştırmacı ve akademisyenlerin yeniden bu tarafa çalışmaya ve oralarda edindikleri bilgi ve deneyimleri bölgemizdeki üniversitelere aktarmaya başladıklarını da memnuniyetle görüyoruz. Bunu bir fırsat olarak görmeliyiz. Bu çerçevede yüksek öğretim sistemleri ve yönetim, gelecekteki üniversite yapılarının geliştirilmesi, yüksek öğretimde bilim teknik araştırma ve geliştirme çalışmaları, yüksek öğretim teknolojik gelişmeler ve endüstri etkileşimi ve yüksek öğretim, kültür ve uluslararasılaşması konularında akademik çalışmalar yapılarak bu alanlarda nelerin yapılabileceğini değerlendirmek gerekiyor. Kendi bölgemizin sorunlarını kendimiz tanımlamaya başlar, kendi hastamızı kendimiz iyileştirebilirsek başkalarının hastalarını iyileştirmek için elimizde imkan ve olanaklar da olacaktır." - ANKARA